

Jordi Curós va ser un dels artistes més trencadors del panorama català de mitjan segle xx, interessat per totes les manifestacions artístiques d'avantguarda. Va ser dels pintors de les comarques gironines que van aportar, en el seu moment, una obra més innovadora, que va tenir una bona projecció i li va permetre ampliar estudis a París. En els darrers temps ha adoptat una línia figurativa. És una persona molt coneguda dins els ambients culturals barcelonins.

Jordi Curós, de les avantguardes al figuratiu

JOAN SALA I PLANA > TEXT

SALVADOR COMALAT > FOTOS

UN ASSOLELLAT MATÍ DE LA TARDOR passada vam fer una bona caminada per arribar a l'estudi de Jordi Curós a la Gran Via de Barcelona, més enllà de la plaça Espanya. Hi vam anar amb el bibliòfil Miquel Plana, que havia fet les gestions per concertar l'entrevista, i el fotògraf Salvador Comalat. Per fi podíem fer la trobada amb l'artista, després de molts mesos d'anar-hi al darrere. Tot i que és olotí de naixement, va marxar del seu poble natal de jove i no hi ha tornat més a viure.

El seu estudi és un espai ple a vessar d'estrís de pintura, quadres, paletes amb munts de pintura, prestatges amb llibres, objectes de records, fotografies..., tot plegat amb una olor penetrant d'aiguarràs i oli, la seva tècnica pictòrica preferida. L'estudi és un monumental *horror vacui*, on Curós passa moltes hores cada dia. En Salvador se les va veure negres per fer les fotografies, ja que no s'hi podia ni moure, però en va sortir molt content d'una sèrie d'imatges, de les quals només en podrem publicar una, on retrata el Cu-

rós impulsu, arrauxat, que gesticula abundantment quan parla; un home afable i rialler. De constitució més aviat rabassuda i caràcter sorneguer, és un murri amant de la bona vida i dels plaers que aquesta proporciona.

El vam trobar molt parlador i ens va voler explicar els fets que considera més rellevants de la seva vida. Va néixer el 1930 en una casa estreta i fonda del carrer de Sant Bernat, al número 27, on vivia amb els pares, els avis materns i la seva germana. La casa estava prop del Niu d'Or, un bordell molt acreditat de la població, i del qual recorda la bona relació de veïnatge que tenien amb les seves inquilines.

Evoca de la seva infància el malson de la crema de les esglésies i els convents olotins en els primers moments de la Guerra Civil. Ho contemplava des de dalt de Sant Francesc, el mític volcà que es troba al cor de la ciutat, des d'on veia els focs que cremaven aquí i allà i com s'anaven convertint en un munt de cendres uns tresors artístics irrecuperables.

Rambles.
38 x 46 cm. 2009. Oli/tela.

La família va sobreviure com va poder a les privacions del temps de guerra. Ell ajudava una tia que vivia en una casa de pagès de la zona de les Tries, on menjaven naps, «com els porcs». Va anar al parvulari que tenien les monges de l'Hospici i, un cop acabada la guerra, al col·legi dels escolapis, un centre de *pago*, i com que els seus pares no tenien recursos, ell havia de fer d'escolà en alguna de les moltes missses que deien cada matí, molt aviat, abans de començar les classes. Amb el pare Grau, un escolapi que pintava, va fer els primers paisatges de les rodalies olotines, tot i que pensa que va ser el seu *tiu* Manel, que també pintava, qui li desencadenà la seva afeció per l'art.

Va anar a l'Escola de Belles Arts de la població, on va començar dibuixant els típics models de guix amb fulles i altres objectes, i després van fer nu femení, fet que valora molt positivament, ja que l'ambient repressor que es vivia –eren els anys daurats del nacionalsindicalisme– no era propici per a aquestes pràctiques. No obstant això va plregar aviat de l'Esco-

> *Des de jove es va sentir atret i influenciat pels fauvistas i expressionistes*

la perquè les seves expectatives no encaixaven amb la disciplina acadèmica. Va treballar durant uns anys al taller de sants d'El Arte Cristiano, i fora de la feina anava pintant, sobretot figures. D'aquesta etapa són els interiors de l'escorxador d'Olot, unes «colpidores escenes», en paraules de Joan A. Maragall, on es veuen els animals sacrificats dessagnant-se i on es posa de manifest una personalitat punyent i atrevida, que va tenir aviat un primer reconeixement a Olot en ser-li concedit un premi Mulleras, el 1947, l'única distinció que s'atorgava aleshores a la seva ciutat.

Recorda els primers quadres que va fer, i també els seus compradors, entre els quals hi havia el poeta Joan Teixidor, que va ser una figura clau en la seva projecció posterior. Aquest i diferents persones més interessades en la seva obra, com els pintors Iu Pascual i Domènec Carles, els germans Llimona, el músic Xavier Montsalvatge, l'arquitecte Pratsmarsó o l'escriptor Alexandre Cuéllar, entre altres residents a Olot de manera fixa o temporal, el van encaminar a conèixer i interessar-se pels nous corrents artístics, dels quals al principi es va sentir especialment atret per les obres dels fauvistas i també dels expressionistes, la influència dels quals és molt manifesta en aquesta etapa inicial i també en posteriors.

La projecció exterior

Tant Joan Teixidor com Cirici Pellicer, dues persones influents en el panorama artístic del país, van veure la força expressiva del pintor –Teixidor en va

Pi de les Corts.
61 x 50 cm. 2009. Oli/tela.

escriure: «dibuja con trazos enérgicos que tienden a veces a la caricatura, a un expresionismo que confieso que casi me asusta», i quan només tenia vint anys li van proporcionar la possibilitat d'exposar individualment a Barcelona, a la galeria El Jardín, coneguda pel seu avantguardisme.

Cirici Pellicer va comentar l'obra de Curós en aquests termes: «ha avançat pel camí d'un arabesc molt savi, digne dels millors fragments de Dufy i de Miró, que en el seu lirisme punyent supera el pur plasticisme picassià». Els inicis del pintor eren molt ben reconeguts i comentats.

Aquestes crítiques li van obrir les portes per participar a Barcelona al Saló d'Octubre de 1951 –només tenia 21 anys–, participació que va repetir els anys posteriors. Va ser seleccionat, el 1953, per anar a l'Academia Breve de Crítica de Arte del Saló de los Once de Madrid, una institució que pretenia

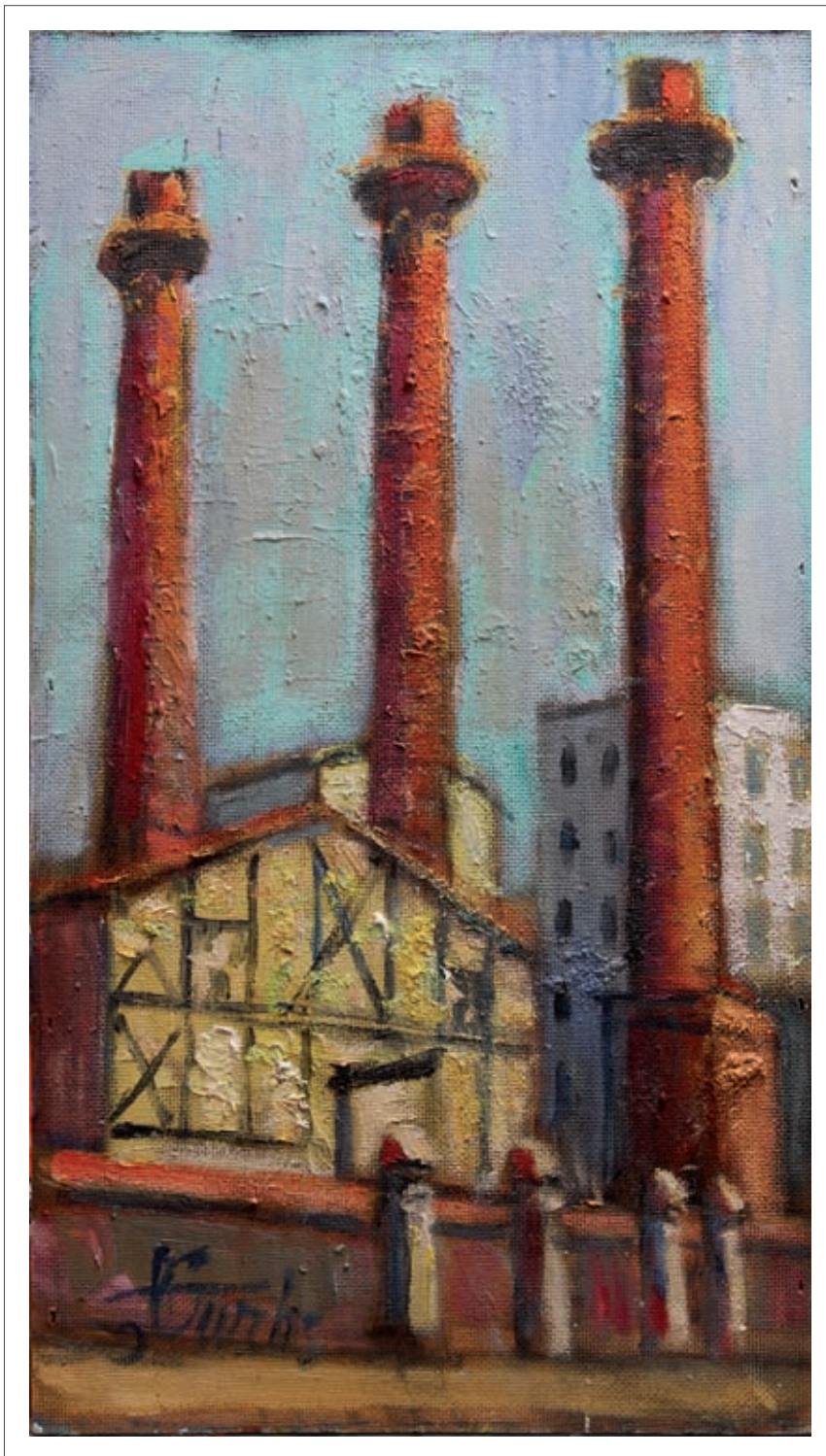
difondre l'art modern a tota la península, i que representava per a Curós un reconeixement molt significatiu. Va penjar obra a la Biennial Hispanoamericana del 1955... No cal continuar: el reguitzell de centres on li van exposar l'obra il·lustra la seva inicial projecció.

A les comarques gironines va ser un dels fundadors del grup Indika, en el qual s'aplegaven els artistes més compromesos amb els nous corrents plàstics: Massanet, Vallès, Xargay, Torres Monsó, Casellas, Massot, Boix, Oliveras... Justament durant una visita que va fer amb Evarist Vallès a casa de Dalí es van conèixer amb Tàpies, Cuixart i Ponç, que eren d'una edat similar, i amb els quals van compartir il·lusions de joves artistes. La beca obtinguda el 1954 per l'Institut Francès de Barcelona per anar a París va ser un moment molt important per al pintor, i hi va tornar gràcies a l'Ajuntament de Barcelona el 1958. Passar la frontera ja era tot un pri-

> *Durant l'època de París practicava l'informalisme, amb uns resultats molt remarcables*

vilegi al qual no podia aspirar tothom, i poder veure de prop l'obra de pintors de qui només tenia referències era un somni que mai havia pensat que pogués realitzar. Era l'època en què practicava l'informalisme, de la qual van sortir obres amb molt d'interès. A París va ser molt ben acollit per Xavier Valls, un pintor que també havia estat becat anys abans per l'Institut Francès, i que aleshores tenia un estudi espaiós i molt ben situat a la riba del Sena, que era l'enveja de tothom.

Curós ha conegut molts pintors, i té moltes anècdotes per explicar, com una de Dalí, que va quedar parat que un olotí fes aquells dibuixos «que semblaven fets per un alemany», com recorda que va pontificar. «Els d'Olot» –en paraules de Dalí– «només saben fer arbres torts amb merda d'oreneta»; un tòpic que tot i ser molt típic per repetit és ben inexacte. També recorda que en una ocasió Joan Teixidor el va acompanyar a fer una visita a Miró, i rememora el taller on van anar, tot ordenat i net –«ben bé al revés que el meu», diu–. Va ser bon amic de Joan Ponç, que va viure una època a casa seva a Olot, tenia bona relació amb Guinovart i recorda l'interès de Tàpies per la seva obra informalista exposada a la sala que hi havia al cine Coliseum. Va tractar amb molts crítics d'art, amb qui va compartir feines, i va formar part de la Penya La Punyalada, un grup d'artistes i col·leccionistes que es reunien cada disabte al restaurant del mateix nom del passeig de Gràcia, on feien unes reconegudes tertúlies; La Punyalada va ser un niu d'iniciatives culturals.

Les tres xemeneies.
61 x 38 cm. 2009. Oli/cartró.

Els anys seixanta es va incorporar a la Sala Parés de Barcelona, i d'una forma progressiva ha anat fent una pintura més convencional, tot i que ara fa una vintena d'anys que està deslligat de la galeria.

Tan detallista com és a l'hora d'explicar esdeveniments llunyans, passa força de puntetes per aquesta etapa més

recent. Fa èmfasi en la seva pertinença a la Fundació Xavier Nogués, i s'ha mogut molt pels ambients artístics de Barcelona, on és una persona molt coneguda.

Comenta: «Pinto figuratiu des de fa uns quaranta-cinc anys», i observant la seva obra es percep un interès per la representació de les figures, que

> *Des dels anys seixanta, d'una forma progressiva ha anat fent una pintura més convencional*

humanitzen les composicions, però també pels paisatges industrials, pels interiors, per les places i els parcs barcelonins, pels rodabouts, per les temàtiques marines. «He pintat la meua dona, Lola Masnou, filla de Rupit, quatre-centes o cinc-centes vegades en situacions molt diverses». En altres moments la referència reincident havien estat les figures dels seus pares, o els autoretrats, dels quals té una gran producció; el dia que es recullin es veurà l'evolució experimentada pel pintor.

Surt a pintar *a plein air*, va sovint pels carrers de Barcelona –mentre som a l'estudi veiem que té una tela al cavallet acabada de poc del parc Güell–, però també ha fet molta obra a Cadaqués, on ha passat moltes temporades.

Ha pintat sempre i ho ha fet molt, és a dir, ha estat molt productiu. La seva obra és espontània, amb molta textura, i difícilment insisteix gaire sobre una tela, així que pot enllestir un quadre en poques hores. La seva figuració és suggerent, modela hàbilment la llum de la tela i fa unes pinzellades puntillistes carregades de matèria. Té un públic fidel que li compra els quadres, de manera que en el seu estudi només conserva obra recent, ja que ha anat venent sempre tot el que feia. «L'informalisme encara m'agrada», afirma amb contundència, «però veig que és un camí sense sortida. El figuratiu té acceptació». I aquesta ha estat la seva elecció en els darrers temps. En un moment de la conversa, Curós recorda una frase de J. V. Foix que pot ser-ne un bon epíleg: «M'exalta el nou, m'enamora el vell».